

Άρης Μαραγκόπουλος: "Η Μανία με την Άνοιξη"

Το βιβλίο του Άρη Μαραγκόπουλου «Η Μανία με την Άνοιξη», (εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα) ανοίγει σαρωτικά, με έναν καταγιστικό ρυθμό, μεταφέροντας μας στο τόπο της «οργής» ενός μεσήλικα πρώην δημοσιογράφου. Κάποιες σελίδες παρακάτω η αφήγηση βρίσκει έναν άλλο ρυθμό καθώς μεταφερόμαστε σε ένα ανώνυμο νησί, (εδώ φωτογραφίζεται η «φορτισμένη» Ικαρία), όπου θα ξετυλιχτεί το δράμα. Ο ήρωας, μαζί με την ετερόκλητη παρέα του, θα βρεθούν σε έναν ου-τόπο, έμπλοκο από τα σπαράγματα και τα θραύσματα της αριστεράς, όπου ανάμεσα στους «ιδιόρρυθμους» κατοίκους, δεσπόζει, ηλικιωμένη πλέον, η Φλώρα, η ηρωίδα της «Χαμένης Άνοιξης» του Τσίρκα.

Το βιβλίο του Τσίρκα υπήρξε ανολοκλήρωτο, και δεν συγκαταλέγεται στα καλύτερα του συγγραφέα. Ωστόσο μας χάρισε μια από της πιο ενδιαφέρουσες ηρωίδες της ελληνικής λογοτεχνίας. Η Φλώρα του αναδύει την απελευθέρωση της ερωτικής επιθυμίας, άνευ ορίων και όρων, είναι ένα πλάσμα ανοιχτό στα πάντα. Υπάρχει άραγε κάποια Φλώρα στον 21ο αιώνα; Κι αν ναι, κάτω από ποιους μανδύες, μέσα από ποιες διαστρεβλώσεις; Ποια νέα παιδιά "σκέφτονται πια με το κορμί" τους; (και δεν εννοώ ωφελμιστικά).

Η συγκεκριμένη Φλώρα όμως, τριάντα χρόνια μετά, εξακολουθεί να "σκέφτεται" με τον ίδιο τρόπο, – ενταγμένη μάλιστα σε μια συλλογική ζωή που μοιάζει να προέρχεται απ' ευθείας από την εποχή του μυθιστορήματος του Τσίρκα. Η συμπεριφορά της, ωστόσο, είναι μπολιασμένη με την ψυχοπαθολογία που σφράγισε την αριστερά κατά την διάρκεια όλης αυτής της περιόδου. Και η δράση της μέσα στην μικρή κοινότητα είναι ανάλογη. Το νησί του Μαραγκόπουλου είναι ένα "θεματικό πάρκο" των παθών της αριστεράς, με τη Φλώρα τον εμβληματικό του ηγέτη.

Όσα θα συμβούν εκεί αντανακλούν ακριβώς αυτά τα πάθη: από τον εμφύλιο ως την ένοπλη πάλη. Ο Μαραγκόπουλος ωστόσο, συντασσόμενος με τη νέα αντίληψη της ιστορίας, μη ξεχνώντας δηλαδή τον άνθρωπο ως κέντρο των γεγονότων, συνομιλεί με τα μεγάλα κείμενα και γεγονότα, που καθόρισαν τον κόσμο της αριστεράς, μέσα από μια νεωτερική αφήγηση που επιτρέπει τη συνύπαρξη του Μαρξ ακόμα και με τους Πόρτισχεντ.

Η στόχευση είναι σαφής και αφορά στη διαχρονική «μανία», το διαχρονικό καημό της Ελλάδας: να μιλάει για το παρελθόν της. Αλλά υπάρχει και μια άλλη, πιο "πολιτική" ανάγνωση της "Μανίας". Η σχεδόν ενστικτώδης ανάγκη του Έλληνα προς τον "συλλογικό

θυμό", που καθρεφτίζεται σε μια διαρκή "πολιτική απείθεια". Εάν στο συλλογικό θέατρο, ο Έλληνας είχε κληθεί να παίζει ένα ρόλο, επέλεξε εκείνον του "θυμωμένου" και σε προέκταση του "απειθούς", μας λεί ο συγγραφέας. Μια απείθεια την οποία, τηρουμένων των αναλογών, την παρατηρούμε και σήμερα, σε κάποιους πυρήνες νέων η οποία, ωστόσο, ακόμα δεν έχει βρει την ταυτότητα, το δακτυλικό, για να μην πω το αιμάτινο, αποτύπωμά της.

Σ' έναν παγκοσμιοποιημένα αποσπασματικό κόσμο που εκτινάσσεται προς μια νέου είδους ατομικότητα, ενώ ταυτόχρονα «ο εχθρός» γίνεται ολοένα και πιο «έξυπνος», ο Μαραγκόπουλος εντάσσει με τρυφερότητα αλλά και σκληρή αυτοκριτική τις άγριες διαψεύσεις και τα φαντάσματα της ελληνικότητας. Στο τέλος δε, ανοίγει μια χαραμάδα προς το (άδηλο) μέλλον που μας περιμένει σ' αυτόν τον κατακερματισμένα συνεκτικό νέο κόσμο, όπου η «παλιά» Φλώρα θα δώσει τη θέση της σε μια νέα.

Έχει άραγε καταλαγιάσει σήμερα ο "εμφύλιος θυμός", στο συλλογικό ασυνείδητο του σύγχρονου Έλληνα; Τώρα που ο "εχθρός" είναι αόρατος, ενίοτε δε και σαγηνευτικός, προς τα πού κατευθύνεται η υπερχείλιση της απόγνωσης; Τι άραγε κληρονομεί η πιτσιρικά (η μικρή, η νέα Φλώρα) από αυτή τη μυθική κατάδυση στη γενιά της "ήττας";

Όσο για την δόμηση της αφήγησης, εδώ ο συγγραφέας μας κλείνει το μάτι. Σαρωτικά μοντεριστής στην αρχή, απλώνει παραληρηματικά τον "αρχαίο θυμό" μέσα στις πρώτες σελίδες, κι όταν ο αναγνώστης έχει εξοικειωθεί με το ύφος, με μια αφηγηματική μαχαιριά, βάζει το τρένο στις ράγες και το κινεί μέσα από τις πεδιάδες και τα βουνά του ρεαλισμού, περνώντας στο διάβα του από σκοτεινά τούνελ, όπου η αφήγηση, μέσα από παρεκβατικά αποσπάσματα, ξαναβρίσκει την αρχική της "απείθεια" σχολιάζοντας έτσι (ή καλύτερα, πενθώντας), μέσα από την υφολογική παρέκκλιση, την αγριότητα ενός κόσμου όπου το φαίνεσθαι υπερισχύει του είναι.

Ένα πολυεπίπεδο, βαθύ και απολαυστικό ανάγνωσμα.